

บทที่ 3

จรรยาบรรณของนักวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

จริยธรรมสำหรับนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่นั้นไม่มีความแตกต่างกัน ผิดกันตรงที่วิทยุมีแต่เสียง ส่วนวิทยุโทรทัศน์มีทั้งภาพและเสียง เพื่อให้เห็นความจำเป็นที่บรรดานักจัดรายการและผู้ที่มีส่วนร่วมผลิตรายการทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมในการประกอบอาชีพการกำหนดจริยธรรมของนักวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้อาศัยแนวคิดจาก สิทธิการสื่อสารลำดับที่ 4 ของ UNESCO ดังนี้

1. ความรับผิดชอบของการสื่อสาร การใช้สิทธิใดๆ ต้องคำนึงถึงผลต่อบุคคลอื่นด้วย นั่นคือสิทธิจะต้องควบคู่กับความรับผิดชอบต่อเสมอ ดังนั้น บุคคลที่ใช้สิทธิการสื่อสารจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และผลดีต่อส่วนรวมได้

2. สถาบันกระจายเสียง มีหน้าที่ตามสิทธิที่ร้องขอให้บริการสนองต่อประโยชน์ของประชาชนหรือต่อความสนใจของสาธารณะชน เพราะคลื่นวิทยุในอากาศนั้นมีจำกัดและเป็นสมบัติส่วนหนึ่งของสาธารณะชน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้มีสิทธิออกอากาศนั้น ต้องให้หลักประกันว่าจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสาธารณะ เราสามารถกล่าวได้ว่า คลื่นวิทยุมีอยู่จำกัดและเป็นของเราทุกคน ผู้ที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากคลื่นวิทยุดังกล่าวต้องมีความรับผิดชอบต่อ เพราะเป็นการเข้าไปใช้แทนประชาชนทั่วไป ซึ่งจะต้องได้รับประโยชน์จากการทำรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของนักจัดรายการทั้งหลาย

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรายการวิทยุและโทรทัศน์

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงศประพันธ์ ได้ทรงมีพระดำรัสเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ไว้เมื่อคราวเปิดสัมมนาสื่อสารมวลชนกับภาระหน้าที่ของนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ไว้ เมื่อคราวเปิดสัมมนาสื่อสารมวลชน ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2507 ณ ศาลาสันติธรรมว่า ภาระหน้าที่สำคัญของบรรดานักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ คือ การเป็นผู้นำความงามและความจริงทั้งปวง ความไพเราะ และสิ่งที่ดีแก่

ชีวิต ไปสู่ประชาชนผู้ชมผู้ฟัง โดยเป็นงานที่ต้องทำอย่างรอบคอบ มีการวางแผนเพื่อผลในอนาคต

โรมัส เจฟเฟอร์สัน นักปรัชญาชาวอเมริกัน ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการทดลองระบอบประชาธิปไตยนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความรอบรู้ และความเฉลียวฉลาดของสื่อมวลชน ซึ่งได้มาจากการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และปัญญาชนก็ย่อมจะเป็นผู้นำในทางศิลปะและวัฒนธรรมให้แก่สามัญชน และค่อยๆยกระดับรสนิยมของประชาชนให้สูงขึ้นทีละน้อย จนในที่สุดประชาชน ก็จะละทิ้งของเลวหันมานิยมของดี อันเป็นผลให้ชุมชนสามารถยกระดับมาตรฐานของศิลปะทุกสาขาให้สูงขึ้นมาได้และเมื่อนั้นศิลปะก็จะเป็นองค์การที่มีคุณค่าของสังคม

ผู้ดำเนินงานสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นบรรณาธิการ นักข่าว ผู้จัดรายการวิทยุ หรือผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ควรจะได้เดินไปตามแนวทางดังกล่าวนี้ เพราะเป็นอุดมคติอันงดงาม จึงไม่่ง่ายที่จะทำให้สำเร็จในเวลาอันรวดเร็วโดยปราศจากอุปสรรค และการทำงานที่เดินไปให้ถึงจุดหมาย ย่อมต้องอาศัยอุดมการณ์ที่แน่วแน่ ความอดทน ความเสียสละ ความสำนึกในหน้าที่ และความรักต่อวิชาชีพ จึงจะสามารถเดินอยู่ในถนนแห่งอุดมคตินี้ได้

โลมัน ไบรสัน ซึ่งเคยเป็นที่ปรึกษาของสถานีวิทยุโทรทัศน์ CBS ได้กล่าวถึงวิทยุไว้ว่า ความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสื่อมวลชนนั้น ไม่เฉพาะแต่เพียงตอบสนองรสนิยมเฉพาะหน้าในปัจจุบันของผู้ชมผู้ฟังเท่านั้น แต่จะต้องยกระดับรสนิยมของผู้ชมผู้ฟังให้สูงขึ้นทีละน้อยด้วย ซึ่งเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

จอมพล ถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในพิธีเปิดการสัมมนาแห่งชาติว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2515 ว่า คุณภาพของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์นั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของสถานี เจ้าหน้าที่จัดรายการ ผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับรายการ ผู้แสดง หรือผู้ประกาศรายการ ซึ่งรายการจะมีคุณภาพได้ ก็ต่อเมื่อนโยบายและบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนี้ ต้องเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถภาพที่ดี

รายการวิทยุกระจายเสียง หรือรายการวิทยุโทรทัศน์ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังและผู้ชมนั้น ถ้าเป็นรายการบันเทิงก็ต้องเป็นรายการที่แฝงวัฒนธรรมอันดีงาม ถ้าเป็นรายการข่าว สารคดี ก็จะเป็นข่าวสารที่ให้ความรู้ ทันทต่อเหตุการณ์ทั้งในประเทศและในโลกทั้งควรจะเป็นสารคดีที่เสริมสร้างการศึกษา การพัฒนา และให้แนวทางในการดำรงชีวิตแก่ผู้ฟังผู้ชม

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นเรื่องของศิลปะและความประณีตที่มีใช้ว่าใครๆ ก็จักทำได้

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดจรรยาบรรณของนักวิทยุกระจายเสียงและนักวิทยุโทรทัศน์ โดยสมาคมนักกระจายเสียงแห่งชาติ (National Association of Broadcasters หรือ NAB) โดยแบ่งออกเป็น 2 จรรยาบรรณ คือ

- จรรยาบรรณวิทยุกระจายเสียง (The Radio Code)
- จรรยาบรรณวิทยุโทรทัศน์ (The Television Code)

จรรยาบรรณวิทยุกระจายเสียงในสหรัฐอเมริกา

จรรยาบรรณวิทยุกระจายเสียงในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศมาตรฐานการปฏิบัติงานวิทยุกระจายเสียง (Standard of Practice) ในปี ค.ศ. 1937 ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงให้เป็นจรรยาบรรณวิทยุกระจายเสียง ฉบับที่ 21 (The Radio Code, Twenty-First Edition, June 1978) ประกาศใช้เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1978 โดยมีสาระสำคัญบางส่วนที่เกี่ยวกับหลักความเชื่อของนักวิทยุกระจายเสียง (The Radio Broadcaster's Creed) ดังนี้

- การกระจายเสียงวิทยุในสหรัฐอเมริกา เป็นสัญลักษณ์ที่มีชีวิตของระบอบประชาธิปไตย เป็นเครื่องมือที่สำคัญ และจำเป็นต่อการรักษาเสรีภาพในการแสดงออก
- การกระจายเสียงมีส่วนช่วยทำให้เพิ่มศักยภาพทางด้าน วิทยาศาสตร์ ศิลปะ การศึกษา การค้า รวมทั้งสวัสดิการสาธารณะ ในการที่ทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสังคม โดยส่วนรวม
- การกระจายเสียงควรใช้แหล่งความรู้ความสามารถ ทักษะ ความฉลาดและใช้ดุลยพินิจเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้
- การกระจายเสียงสามารถให้ข่าวสารที่เป็นจริง และวิเคราะห์ข่าวเพื่อส่งเสริมชีวิตประจำวันให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

จรรยาบรรณวิทยุโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกา

ในปี ค.ศ. 1978 สมาคมนักกระจายเสียงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาได้ทำการปรับปรุงแก้ไขจรรยาบรรณวิทยุโทรทัศน์เป็นฉบับที่ 20 ประกาศใช้เมื่อเดือนมิถุนายน (The Television Code, Twentieth Edition, June 1978) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

“คำปรารภ”

(Preamble)

ความรับผิดชอบของนักกระจายเสียง (Broadcaster's Responsibility)

นักกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ต้องนำเอาความหลากหลายของมวลชนผู้รับสารมาประกอบการพิจารณาในการจัดรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ของตน นักกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ทุกคนมีพันธะต่อความรับผิดชอบในวิชาชีพและการใช้ดุลพินิจอย่างมีเหตุผลในการพัฒนา การผลิต และการเลือกรายการ เป็นต้น

มาตรฐานของรายการ (Program Standards)

หลักการควบคุมเนื้อหาของรายการ (Principles Governing Program Content) ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนสำคัญ วิทยุโทรทัศน์จึงควรใส่ใจในการที่จะส่งเสริมรายการใหม่ๆ รายการที่แสดงให้เห็นถึงทักษะการสร้างสรรค์ระดับสูง รายการเกี่ยวกับศีลธรรมและปัญหาสังคมสำคัญๆ และแนวคิดที่ท้าทาย ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโลกที่ผู้ชมอาศัยอยู่

รายการโทรทัศน์จึงไม่ควรเป็นเพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของสถาบันต่างๆ ที่กำหนดค่านิยมและวัฒนธรรมของประชาชนเท่านั้น แต่ควรจะเปิดเผยให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมซึ่งมีผลต่อชีวิตของประชาชนด้วย

บรรทัดฐานรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของไทย

1. ใช้ภาษาง่ายๆ ที่ถูกต้อง ฟังเข้าใจได้ทันที
2. เลือกใช้ลักษณะรายการให้เหมาะกับประเภทเรื่อง
3. เป็นไปตามมารยาทและรสนิยมที่ดี
4. ไม่นำสิ่งที่ควรเคารพตามวัฒนธรรมประเพณี มาเป็นเรื่องขบขัน ล้อเลียน
5. ไม่เป็นการแสดงซึ่งถ้าผู้เยาว์นำไปทำตามอย่างแล้ว จะเกิดความเสียหาย
6. ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกสยดสยอง หวาดเสียว หวาดกลัว หรือแสดงความทารุณ
7. งดเว้นถ้อยคำและรายละเอียดที่ไม่เหมาะสมจะกล่าว หรือแสดงในที่สาธารณะหรือต่อหน้าผู้เยาว์ แม้เป็นเรื่องทางวิชาการ
8. รายการเพื่อการศึกษา ควรเสนอโดยไม่ปะปนกับการโฆษณาสินค้า
9. ไม่ลบลบลู่ลวงเกินผู้ใด

10. การแสดงความคิดเห็น ควรมีสัมมาคารวะ
11. ไม่ทำให้ผู้ร่วมรายการได้รับความอับอาย หรือสะท้อนใจ
12. ไม่เป็นการยั่วยุให้ประพฤดิเสื่อมเสียทางศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีของบ้านเมืองที่ควรรักษาไว้
13. เสนอข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง และไม่เสนอแต่เพียงบางส่วนหรือบางแง่ อันจะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องที่สำคัญ
14. ไม่ใช้วิธียั่วยุ ปลุกปั่นอารมณ์ให้เชื่อ แต่จะต้องชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้ไม่ผิดพลาด
15. ไม่ส่งเสริมให้แก้ปัญหาด้วยอารมณ์
16. ไม่ทำให้เกิดทัศนคติที่ทำลายศรัทธา อันเป็นแก่นสารของชีวิต เช่น ศรัทธาในศาสนา บิดามารดา ชีวิตครอบครัว เป็นต้น
17. ไม่ทำให้เกิดความเกลียดชัง แดกแยกระหว่างคนต่างฐานะ อาชีพ ศาสนา เชื้อชาติ อุดมคติ

จรรยาบรรณนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยมีสถาบันของผู้ประกอบอาชีพนักวิทยุกระจายเสียง และนักวิทยุโทรทัศน์ คือ สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และในปี พ.ศ. 2538 ได้มีการกำหนดจรรยาบรรณออกมาใช้ เพื่อควบคุมนักวิทยุกระจายเสียงและนักวิทยุโทรทัศน์ โดยสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์ ดังต่อไปนี้

ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์

พ.ศ. 2538

สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

คำปรารภ

โดยที่ได้พิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบัน นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ มีบทบาทและหน้าที่ในฐานะนักสื่อสารมวลชน เป็นผู้ส่งสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ไปยังผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทรงไว้ซึ่งอิทธิพลในการสร้างประชาชาติ

ค่านิยม และโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อถือ เป็นเวทีเสริมในการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จากบทบาสดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางในการเสริมสร้างสติปัญญา พิทักษ์เสรีภาพส่วนบุคคล เกื้อกูลระบบเศรษฐกิจ เกื้อกูลระบบการเมือง พิทักษ์ผลประโยชน์ของประเทศชาติ และให้ความบันเทิง โดยตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความมีเสรีภาพ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ จึงต้องมีความรับผิดชอบในวิชาชีพของตน ต่อบุคคลองค์กร และสถาบันอื่นๆ ในสังคม ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่น สมัคสมานสามัคคีในสังคม ประเทศชาติ ให้วัฒนาสถาพรสืบไป

หมวดที่ 1 ความทั่วไป

เพื่อประกาศความสำนึก และความรับผิดชอบ ของนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ให้ประจักษ์แก่สาธารณชน คณะกรรมการบริหารสมาคมวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ในการประชุมครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2538 มีมติให้ตราประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อยึดถือเป็นหลักปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

1. ประมวลจรรยาบรรณฉบับนี้ เรียกว่า ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538

2. ให้ใช้ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป

3. ในประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ฉบับนี้ คำว่า “จรรยาบรรณ” หมายถึง หลักจริยธรรม ซึ่งได้ตราขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักแห่งความประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ คำว่า “ข่าว” หมายถึง บรรดาเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และได้รับการเรียบเรียงเป็นรายงานด้วยลายลักษณ์อักษร หรือคำพูดเพื่อนำเสนอทางสื่อสารมวลชน วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

คำว่า “วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” หมายถึง วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตามความในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530

คำว่า “นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์” หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพเป็นผู้จัดรายการ ผู้ดำเนินรายการ และผู้ประกาศ ตามความในกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 และระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ว่าด้วยการทดสอบและอบรมผู้ประกาศของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537

คำว่า “องค์กร” หมายถึง หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย

คำว่า “สถาบัน” หมายถึง องค์กรหลายองค์กร ปฏิบัติงานหลักเรื่องเดียวกัน

คำว่า “บุคคล” หมายถึง ปัจเจกบุคคลในสังคมของชาติโดยส่วนรวมปราศจากซึ่งการแบ่งชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา

คำว่า “การโฆษณา” หมายถึง การกระทำใดๆ ของนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารของสินค้า หรือบริการเผยแพร่ ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

คำว่า “ภาพ” หมายถึง ภาพ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ที่ไม่ถาวร ซึ่งปรากฏบนจอเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์

หมวดที่ 2 จรรยาบรรณในการเสนอข่าว

เพื่อสนองสิทธิในการรับรู้ (Right to know) ของประชาชน นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบในการเสนอข่าว และความสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. ไม่เสนอข่าวและภาพ ซึ่งรู้้อยู่แก่ใจว่า เป็นเท็จไม่ว่าลักษณะใดๆ
2. ไม่เสนอข่าวและภาพ ซึ่งทำให้ประชาชนเสียขวัญ เกิดการแตกแยก กระทบกระเทือนความมั่นคงแห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างประเทศ
3. ไม่เสนอข่าวและภาพลามกอนาจาร ซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
4. ไม่เสนอข่าวและภาพไร้สาระ ชวนให้หลงเชื่อ งามงาย
5. ไม่เสนอข่าวและภาพด้วยความลำเอียง อันอาจทำให้สาธารณชน วินิจฉัยคลาดเคลื่อน
6. ไม่สอดแทรกความคิดเห็นใดๆ ของตนลงในข่าว

7. ในกรณีคัดลอกข้อความจากหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่น ต้องแจ้งให้ทราบ ซึ่งแหล่งข้อมูลที่มาของข้อความนั้น

8. ภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวและบรรยายภาพ ต้องสุภาพ ปราศจากความหมายในเชิงเหยียดหยาม กระแทบกระเทียบเปรียบเปรย เสียดสี

9. ไม่ใช้การเสนอข่าวและภาพ เป็นไปในทางโฆษณาตนเอง

10. ไม่เสนอข่าวและภาพ ซึ่งขัดกับสาธารณประโยชน์ของประชาชน และสังคมประเทศชาติ

11. ไม่เสนอข่าวและภาพ ช้าเต็ม ระบายสี บุคคล องค์กร สถาบัน ซึ่งตกเป็นข่าว

12. ไม่เสนอข่าวและภาพ ในเชิงดูหมิ่น เหยียดหยามลัทธิความเชื่อในศาสนาใดๆ

13. พึงให้ความเคารพ ต่อสิทธิของบุคคล องค์กร และสถาบันอื่นตามกฎหมาย

14. พึงรับผิดชอบและแก้ไขโดยเปิดเผย และไม่ชักช้า ถ้าเกิดความเสียหายแก่บุคคล องค์กร หรือสถาบัน ในการเสนอข่าวผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

15. พึงละเว้นการรับอามิสสินจ้างใดๆ ที่ให้ทำ หรือละเว้นการกระทำเกี่ยวกับการเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา

หมวดที่ 3 จรรยาบรรณในการแสดงความเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์

ในการแสดงความเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบและความสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. พึงแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ ด้วยสำนึกและความรับผิดชอบ ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. พึงแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน กระทำได้อย่างเปิดเผย

3. พึงงดการแสดงความคิดเห็นชี้นำและการวิพากษ์วิจารณ์ อันเป็นการล่อไปในทางมโนคติในทางหนึ่งทางใด

4. พึงเคารพความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น ซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน

5. พึงแสดงความคิดเห็นของตน ด้วยความสุภาพ และด้วยความรอบคอบ ภายใต้ประเด็นของข้อเท็จจริงนั้นๆ

6. ฟังปฏิบัติต่อบุคคล องค์กร หรือสถาบัน ด้วยความสุภาพและมีเกียรติเสมอกัน โดยไม่คำนึงถึงฐานะความมั่งคั่งทางสังคม

7. ฟังละเว้นการแสดงความคิดเห็นชวนเชื่อ เว้นแต่การกระทำเช่นนั้น เป็นประโยชน์สูงสุดของชาติ

หมวดที่ 4 จรรยาบรรณในการประกาศโฆษณา

ในการประกาศโฆษณา ข้อความ เครื่องหมาย รูปภาพ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งดำเนินการโดยนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ฟังมีความรับผิดชอบและสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. ฟังดำเนินการโฆษณาสินค้าและบริการ ด้วยการให้ข่าวสารที่ถูกต้อง ไม่โอ้อวดเกินความจริง ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2. ฟังดำเนินการโฆษณา ภายใต้ขอบเขตของศีลธรรม วัฒนธรรม และจารีตประเพณีอันดีของประชาชน

3. ฟังละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการ ที่เป็นการหลอกลวง ไม่ว่าจะกระทำด้วยรูปแบบใดๆ

4. ฟังละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยมีเจตนาให้หลงเชื่อ งามาย

5. ฟังละเว้นการโฆษณาทำลายคู่แข่งทางการค้า โดยไม่เป็นธรรม

6. ฟังละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

7. ฟังละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการ ที่เป็นภัยแก่สุขภาพ หรือทำให้วัฒนธรรมเสื่อมโทรม

8. ฟังละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการ ที่มีเจตนาเพื่อค้ากำไรเกินควร

9. ฟังละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่เสียดสีผู้อื่น

10. ฟังละเว้นการโฆษณาโน้มน้าว ชี้นำ ให้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้หนึ่งผู้ใด โดยรับอามิสสินจ้างตอบแทนหรือไม่ก็เว้นแต่ได้รับอนุญาตหรือเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

11. ฟังละเว้นการประกาศหรือโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยปราศจากชื่อผู้ผลิตหรือบริการ

12. ฟังละเว้นการประกาศโฆษณาสินค้าหรือบริการ ที่สงสัยว่าจะเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

หมวดที่ 5 ความประพฤติ

ในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม (Behavior) ต่างๆ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบ และมีความสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ต้องบำเพ็ญตนให้สมเกียรติแห่งวิชาชีพของตน
2. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้สมเกียรติตามฐานะในสังคมของตน
3. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ต้องพยายามเรียนรู้ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ของสังคม เพื่อเข้าร่วมงานสังคมได้โดยปราศจากการเคอะเขิน
4. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงละเว้นการอวดอ้างฐานะของตน ที่เป็นนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์
5. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงละเว้นการเรียกร้องสิทธิประโยชน์มิควรได้ ได้โดยไม่เป็นธรรม
6. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์จะไม่เปิดเผยความลับของผู้สนับสนุนรายการ ให้แก่คู่แข่งชั้นทางธุรกิจการค้า ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม
7. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ต้องเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด ไม่สร้างความเสื่อมเสียในหมู่คณะและสมาคมวิชาชีพของตน

ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2538

นายวีระ ลิ้มปะพันธ์

นายกสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

หลังจากที่สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ประกาศใช้ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538 แล้วนั้น ต่อมาภายหลังเพื่อให้เกิดความสะดวกในการประกอบวิชาชีพทางด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จึงได้นำเสนอหลักกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ซึ่งเป็นข้อห้าม (<http://boat2008.spaces.live.com/>) ดังต่อไปนี้

***ห้าม*เสนอข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์ข้อความซึ่งรู้อยู่แก่ใจแล้วว่า**

- * เป็นเท็จ ทำให้ประชาชนเสียหาย เกิดการแตกแยก
- * กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ
- * เป็นข่าวลือไร้สาระ ชวนให้หลงงมงายอาจทำให้สาธารณชนวินิจฉัยคลาดเคลื่อน
- * เป็นการระบายสี บุคคล องค์กร สถาบัน ซึ่งตกเป็นข่าว
- * เป็นการดูหมิ่น เหยียดหยาม ลัทธิ ความเชื่อในศาสนาใดๆ
- * โฆษณา หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ม.112 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณา หมิ่นประมาท ดูหมิ่น แสดงความอาฆาตมาดร้าย ราชาธิบดี ราชนิราชามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ (ม.133 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณา หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย ผู้แทนรัฐต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่ราชสำนัก (ม.134 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณายุยงให้ทหารหรือตำรวจให้หนีราชการ ให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ หรือให้ก่อการกำเริบ โดยมุ่งหมายให้วินัยของทหารและตำรวจเสื่อมทรามลง (ม.115 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณาแก่ประชาชนด้วยวาจา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน หรือรัฐบาล เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน (ม.116 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณายุยงให้เกิดการร่วมนัดหยุดงาน ร่วมกันปิดงาน งดจ้าง หรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาล หรือเพื่อข่มขู่ประชาชน (ม.117 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณา หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ ซึ่งปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ (ม.124 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณาหรือกระทำการใดๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายซึ่งไม่เป็นผลดีในด้านความมั่นคงหรือความปลอดภัย กับประเทศจากภายนอก (ม.127 ประมวลกฎหมายอาญา)
- * โฆษณาหรือจัดส่งข้อความใดๆ โดยวิทยุโทรคมนาคม อันตนรู้อยู่ว่าเป็นเท็จ

หรือข้อความที่ไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ หรือประชาชน (ม.16, ม.23 พ.ร.บ.วิทยุคมนาคม 2498 ม.10, ม.21 พ.ร.บ.วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์)

* โฆษณา หรือ เปิดเผย โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ซึ่งข่าววิทยุโทรคมนาคม ที่มีได้มุ่งหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน (ม.17, ม.25 พ.ร.บ.วิทยุคมนาคม 2498)

* โฆษณาบอกเล่าความเท็จให้เลื่องลือ จนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ (ม.384 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาดูหมิ่น แสดงการดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือด่า ผู้อื่นซึ่งหน้า (ม.393 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาคุณภาพสินค้าประเภทอาหาร เกินจริง (ม.40, ม.70 พ.ร.บ.อาหาร)

* โฆษณาคุณภาพ คุณสมบัติ สรรพคุณอาหาร โดยมีได้รับอนุญาต (ม.41, ม.71 พ.ร.บ.อาหาร)

* โฆษณาขายยา จะต้องไม่ (ตาม ม.88, ม.124, ม.124 ทวิ พ.ร.บ.ยา)

- ใ้อวดสรรพคุณหรือส่วนประกอบยาว่า รักษาหายได้ อย่างศักดิ์สิทธิ์หรือหายขาด

- แสดงสรรพคุณยาอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง

- ทำให้เข้าใจผิดว่ามีวัตถุใดเป็นส่วนผสมของยา ซึ่งความจริงแล้วไม่มี

- แสดงสรรพคุณ ยาอันตราย หรือ ยาควบคุมพิเศษ

- รับรองหรือยกย่องสรรพคุณยาโดยบุคคลอื่น

- ไม่แสดงสรรพคุณยาว่าสามารถบำบัดบรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคที่รัฐมนตรีกำหนด เช่น ประกาศเขตพื้นที่โรคติดต่อร้ายแรง ไข้หวัดนก ไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่

* โฆษณาขายยา จะต้องได้รับอนุญาตให้โฆษณาจาก อ.ย.(ตาม ม.88 ทวิ, ม.124 ข้อความ เสี่ยง หรือ ภาพ) .

* โฆษณาขายยา ไม่สุภาพโดยการร้องรำทำเพลง หรือแสดงความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย (ม.89, ม.124 พ.ร.บ.ยา)

* โฆษณาขายยาโดยวิธีแถมพก หรือ ออกสลากรางวัล (ม.90, ม.124 พ.ร.บ.ยา)

* โฆษณาเพื่อการค้าซึ่งยาเสพติดให้โทษ (ม.48, ม.89 พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ)

* โฆษณาคุณประโยชน์ คุณภาพ ปริมาณ มาตรฐาน หรือแหล่งกำเนิด เครื่องมือแพทย์ อันเป็นเท็จหรือเป็นการหลอกลวง (ม.41, ม.77 พ.ร.บ.เครื่องมือแพทย์)

* โฆษณาเครื่องมือแพทย์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ต้องได้รับความเห็นชอบจาก อ.ย. ในข้อความ ภาพ เสียงที่จะใช้โฆษณา และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ อ.ย. กำหนด (ม. 42, ม.78 พ.ร.บ.เครื่องมือแพทย์)

* โฆษณาสรรพคุณเครื่องสำอางเกินความเป็นจริง ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค (ม.22, ม.48)

* โฆษณาโดยการอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติการรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใด ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง (ม.28, ม.49 พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค)

* โฆษณาความลับทางการค้าของผู้อื่นให้เป็นที่ลวงรู้โดยทั่วไป ทำให้ความลับทางการค้านั้นสิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้า (ตาม ม.33 พ.ร.บ.ความลับทางการค้า)

* โฆษณาเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการหรือการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจ อันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย (ม.53 ตาม พ.ร.บ.การแข่งขันทางการค้า)

* โฆษณา หรือ ไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความเป็นจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียง ทางทำมาหาได้ หรือ ทางเจริญของบุคคลอื่น (ม.423, ม. 425, ม.447 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

* โฆษณาหรือเปิดเผยข้อความในจดหมายปิดผนึก หรือโทรเลข เพื่อลวงรู้ข้อความและการโฆษณาหรือเปิดเผยนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด (ม.322 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาหรือใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม และจะทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง เป็นการหมิ่นประมาท (ม.326 ม.328 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาหรือใส่ความผู้ตาย ต่อบุคคลที่สาม ซึ่งจะทำให้ บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง เป็นการหมิ่นประมาท (ม.327 ม.328 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาด้วยแผ่นเสียง สิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ กระทำโดยการกระจายเสียงหรือกระจายภาพ และเป็นการหมิ่นประมาท (ม.326, ม.32, ม.328 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความเป็นเท็จ เพื่อให้เสียความเชื่อถือในสถานที่การค้า สินค้าอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์การ ของผู้หนึ่งผู้ใด โดยมุ่งประโยชน์แก่การค้าของตน (ม.272 ประมวลกฎหมายอาญา)

* โฆษณาหรือไขข่าวโดยประการใดๆ เพื่อจะช่วยให้แพร่หลาย ซึ่งการค้าวัตถุ หรือสิ่งของลามก หรือไขข่าวว่าจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด เพื่อความประสงค์แห่งการค้า (ม.287 ประมวลกฎหมายอาญา)

สื่อมวลชนในสาขาวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เป็นสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคม ผู้ที่ดำเนินกิจการทางด้านนี้จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพทางด้านนี้ได้แก่ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) กรมประชาสัมพันธ์ หน่วยงานทั้ง 2 แห่งนี้มีหน้าที่ควบคุมดูแลต่างกัน ดังนี้

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)

กทช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
2. จัดทำตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ
3. กำหนดการจัดสรรคลื่นความถี่ระหว่างคลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกิจการวิทยุโทรคมนาคม
4. วินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
5. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปราศจากการรบกวนซึ่งกันและกัน ทั้งในกิจการประเภทเดียวกันและระหว่างกิจการแต่ละประเภท
6. วินิจฉัยผลการตรวจสอบเฝ้าฟังการใช้คลื่นความถี่ เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาการใช้คลื่นความถี่ที่มีการรบกวนซึ่งกันและกัน
7. ประสานงานเกี่ยวกับการบริหารคลื่นความถี่ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

8. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการใช้คลื่นความถี่ให้มีประสิทธิภาพ

9. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการร่วมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งและให้เผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย

10. ดำเนินการในฐานะหน่วยงานด้านอำนาจการของรัฐบาลในกิจการสื่อสารระหว่างประเทศ กับองค์การระหว่างประเทศ รัฐบาลและหน่วยงานต่างประเทศ ด้านการบริหารคลื่นความถี่ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

11. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการร่วม

นอกเหนือจากการควบคุมดูแลของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติแล้วยังมีอีกหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับเรื่องเนื้อหาสื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ เนื้อหาประเภทรายการ และเนื้อหาประเภทโฆษณา การควบคุมดูแลจากภาครัฐนี้รวมไปถึงคณะกรรมการการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) กองงาน กทช. ในกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุและโทรทัศน์ต่างๆ รวมถึงการกำกับดูแลที่มาจากภาคอุตสาหกรรมสื่อที่เป็นเอกชน ได้แก่ อุตสาหกรรมสื่อทางด้านข่าวสาร อุตสาหกรรมสื่อทางด้านบันเทิง อุตสาหกรรมโฆษณา ตลอดจนกลไกการตรวจสอบและร้องเรียนที่เปิดให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยพิจารณาจากการประกอบกิจการคือ วิทยุโทรทัศน์พื้นฐาน (ฟรีทีวี) โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมและโทรทัศน์บอกรับสมาชิก

ในปัจจุบันนี้ การประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์มีกฎหมายสำหรับการกำกับดูแลเนื้อหาภายใต้โครงสร้างใหม่ คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) มีหน้าที่ในการกำกับนโยบายดูแลเนื้อหาสื่อวิทยุโทรทัศน์แบ่งออกได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลเนื้อหาทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ควรปรับเปลี่ยนให้ สอดคล้องกับความเคลื่อนไหวทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงโดยมุ่งเน้นที่เสรีภาพในการแสดงออกของการรับรู้ข่าวสาร สิทธิส่วนบุคคล และมาตรฐานของเนื้อหา

2. รูปแบบของกลไกการกำกับดูแลในอนาคตจำเป็นต้องใช้การผสมผสานกันระหว่างการออกกฎหมายและการลงโทษ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแรงจูงใจสำหรับผู้ประกอบกิจการในกิจการทั้ง 3 ประเภท อันได้แก่ รัฐ พาณิชย และประชาชน

การกำกับดูแลเพื่อให้กิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของประเทศไทย
ประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ทางกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับ
เรื่องคุณภาพของรายการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานี
วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2543 ไว้ดังนี้

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2537) ออกตาม
ความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530 กรมประชา-
สัมพันธ์ จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการออกใบรับรอง
เป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2543”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2543 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ว่าด้วยการออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศ
ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537

ข้อ 4 ผู้ที่จะได้ใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
ต้องผ่านการทดสอบเป็นผู้ประกาศตามระเบียบนี้ ยกเว้นผู้ประกาศหรือเจ้าหน้าที่กระจาย
เสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์
แห่งประเทศไทย ที่ผ่านการทดสอบจากกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อบรรจุให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ข้อ 5 การยื่นคำขอเพื่อทดสอบเป็นผู้ประกาศของสถานี ให้ยื่นคำขอตามแบบที่
กรมประชาสัมพันธ์กำหนดที่กองงาน คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ
โทรทัศน์แห่งชาติ (กองงาน กกช.) กรมประชาสัมพันธ์ โดยมีหนังสือนำส่งจากผู้อำนวยการ
สถานี นายสถานี หรือหัวหน้าสถานีถึงผู้อำนวยการ กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุ
กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ ในกรณีนักศึกษาหรือผู้เข้ารับการอบรมสถาบันการ
ฝึกอบรมของกรมประชาสัมพันธ์ หรือสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรด้านสื่อสารมวลชน
ให้มีหนังสือนำส่งจากผู้อำนวยการสถาบัน คณบดีหรือหัวหน้าภาควิชาด้านสื่อสารมวลชน
สำหรับสมาชิกของสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักจัดรายการ
ข่าววิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ให้มีหนังสือนำส่งจากนายสมาคมหรือเลขาธิการสมาคม

ข้อ 6 ผู้เข้าทดสอบเป็นผู้ประกาศของสถานี จะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
ในวันยื่นคำขอและจะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้

1. ใบสมัครพร้อมภาพถ่าย (แต่งกายสุภาพ) ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 3 รูป

2. สำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวข้าราชการ
3. หนังสือนำส่งตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 5

ข้อ 7 กรมประชาสัมพันธ์จะมีหนังสือแจ้งถึงผู้สมัครทดสอบโดยตรงภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันยื่นใบ สมัครและเอกสารตามข้อ 6 ถูกต้องครบถ้วน เพื่อให้ทราบกำหนดวัน เวลา และสถานที่ทำการทดสอบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วัน ผู้สมัครที่ไม่ไปรายงานตัวเข้ารับ การทดสอบตามกำหนด กรมประชาสัมพันธ์จะตัดสิทธิการทดสอบในครั้งนั้น

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการที่กรมประชาสัมพันธ์แต่งตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน ทำหน้าที่ทดสอบผู้ประกาศ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ดำเนินการทดสอบโดยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้ประกาศด้วยการ อ่านหรือใช้เสียงออกอากาศตามที่คณะกรรมการกำหนดให้ โดยผู้เข้าทดสอบจะได้ทราบและ อ่านข้อความที่จะทดสอบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 นาที คณะกรรมการจะพิจารณาเสียง หลักภาษา จังหวะ วรรคตอน ความชัดเจนและอื่นๆ ซึ่งเหมาะสมกับหน้าที่ผู้ประกาศเป็น ประการสำคัญ

(2) การทดสอบแต่ละครั้งจะต้องมีคณะกรรมการร่วมในการทดสอบไม่ น้อยกว่า 5 คน ถ้าประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการฯ ไม่อยู่ ให้คณะกรรมการที่ ร่วมในการทดสอบเลือกผู้ทำหน้าที่ประธาน การตัดสินของคณะกรรมการถือเสียงข้างมาก หากเสียงเท่ากันให้ประธานในการทดสอบเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 9 ให้ประธานกรรมการทดสอบประกาศผลการทดสอบเป็นลายลักษณ์อักษร ทุกครั้ง

ข้อ 10 ผู้ที่ไม่ผ่านการทดสอบมีสิทธิสมัครเข้าทดสอบครั้งต่อไป

ข้อ 11 ผู้ที่ผ่านการทดสอบเป็นผู้ประกาศของสถานีแล้ว จะได้รับรองเป็นผู้ประกาศ จากกรมประชาสัมพันธ์ในวันเดียวกัน โดยรองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ที่ได้รับแต่งตั้งเป็น ประธานกรรมการทดสอบผู้ประกาศ เป็นผู้ลงนามในใบรับรอง

ข้อ 12 ใบรับรองเป็นผู้ประกาศให้ใช้ได้ห้าปีนับแต่วันออก

ข้อ 13 ผู้ได้รับใบรับรองเป็นผู้ประกาศตามระเบียบนี้ เมื่อใบรับรองเป็นผู้ประกาศ สิ้นอายุ ให้ดำเนินการดังนี้

- (1) ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบรับรองเป็นผู้ประกาศได้ที่กองงานคณะ

กรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ตามแบบ
ที่กรมประชาสัมพันธ์ ตามแบบที่กรมประชาสัมพันธ์กำหนด ก่อนใบรับรองนั้นสิ้นสุดอายุ
อย่างน้อย 30 วัน

(2) กรณียื่นคำขอต่ออายุใบรับรองเป็นผู้ประกาศ เมื่อใบรับรองนั้นสิ้น
อายุ ผู้ยื่นคำขอต้องผ่านการเสริมทักษะจากโครงการสัมมนาและพัฒนาผู้ดำเนินรายการ
ของสถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และเคเบิลทีวี ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์จัดขึ้น

ข้อ 14 ใบรับรองเป็นผู้ประกาศหากชำรุดหรือสูญหาย ให้ยื่นคำขอใบรับรองเป็น
ผู้ประกาศใหม่ได้ที่กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ
กรมประชาสัมพันธ์ ตามแบบที่กรมประชาสัมพันธ์กำหนด กรณีสูญหายต้องมีใบแจ้งความ
ของพนักงานสอบสวนประกอบคำขอด้วย

ข้อ 15 กรมประชาสัมพันธ์ อาจพิจารณาเพิกถอนใบรับรองเป็นผู้ประกาศตาม
ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการทดสอบผู้ประกาศ ในกรณีที่ผู้ประกาศนั้นมีความบกพร่อง
เรื่องการอ่าน พูด และออกเสียงภาษาไทย และได้รับการตักเตือนหลายครั้ง

ข้อ 16 การใดที่มีได้ระบุไว้ในระเบียบนี้ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ หรือ
ปัญหาอื่นใด อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์จะพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป

สมาคมวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

BROADCASTER'S ASSOCIATION OF THAILAND

นายกสมาคม : นายวีระ ลิมประพันธ์

เลขาธิการ : นายสมพล หิณชีระนันท์

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของนักวิทยุ-โทรทัศน์
2. เพื่อเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้นักวิทยุ - โทรทัศน์ ทัดเทียมกับสากลนิยม
โดยการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้กับต่างประเทศ
3. เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี และช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างผู้มีอาชีพนักวิทยุ-
โทรทัศน์ รวมไปถึงการช่วยเหลือการกุศลสาธารณะโดยทั่วไป
4. เพื่อส่งเสริมและจัดให้มีกีฬาบางประเภท สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ พบปะสังสรรค์
และการบันเทิงสำหรับสมาชิกของสมาคม

5. เพื่อจัดทำกิจกรรมอันเป็นการนำประโยชน์ หรือเกียรติคุณมาสู่สมาคมและสังคม
6. เพื่อจัดให้มีสวัสดิการแก่สมาชิกของสมาคม กล่าวคือ ช่วยเหลือสมาชิกและทายาทที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อสมาชิกถึงแก่กรรม ช่วยเหลือสมาชิกในกรณีอื่นๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองใดๆ ทั้งสิ้น

ธรรมนูญสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2552

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 46 ได้มีบทบัญญัติสนับสนุนการจัดตั้งกลไกควบคุมกันเองทางด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพทางด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พุทธศักราช 2551 มาตรา 39 ยังส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม นับว่าเป็นการยกระดับผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น โดยการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระทำหน้าที่ควบคุมกันเองในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ ความรับผิดชอบ สถานภาพผู้ประกอบวิชาชีพและกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในส่วนของเจ้าของสถานี ผู้ได้รับใบอนุญาต บรรณาธิการข่าว ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว หรือผู้มีอำนาจทำการแทนของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้แทนสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ได้ประชุมกันเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2552 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ พร้อมทั้งลงนามทำยบันที่กความเข้าใจให้จัดทำธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อสถาปนา สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ขึ้น โดยให้มีองค์กรอิสระควบคุมกันเอง เรียกชื่อว่า สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ชื่อย่อว่า “ส.ข.ว.ท.” ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Thai National Broadcast Council” ชื่อย่อว่า “TNBC” โดยมีสาระสำคัญดังนี้

“วิทยุ” หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือรายการทางสถานีวิทยุ ทั้งนี้ ให้รวมถึงการทำให้ปรากฏเป็นเสียง เพื่อสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใด ที่เป็นการเสนอข่าวโดยทั่วไป และความคิดเห็น โดยสถานี หรือรายการนั้นด้วย

“โทรทัศน์” หมายถึง สถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิกและการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทั้งนี้ ให้รวมถึงการทำให้ปรากฏเป็นเสียงและภาพ เพื่อสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใด ที่เป็นการเสนอข่าวโดยทั่วไปและความคิดเห็น โดยสถานีหรือรายการนั้นด้วย

“สภาวิชาชีพ” หมายถึง สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

“สมาชิก” หมายถึง องค์กรสมาชิกสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และผู้ประกอบวิชาชีพข่าวในองค์กรสมาชิกนั้นด้วย

“ผู้ประกอบวิชาชีพข่าว” หมายถึง เจ้าของสถานี ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบรรณาธิการ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว และให้หมายความรวมถึง ผู้ประกอบการด้านข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และผู้ปฏิบัติงานด้านข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วย

“ผู้ปฏิบัติงานข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” หมายถึง บรรณาธิการ หัวหน้ากองบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหารหรือตำแหน่งควบคุมและดำเนินการงานกองบรรณาธิการหรือรายการข่าวที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น และให้หมายความรวมถึง ผู้สื่อข่าว ผู้เขียนข่าว ผู้เขียนบท ผู้ถ่ายภาพ ผู้ตัดต่อภาพผู้จัดทำกราฟิก ผู้ประกาศข่าว พิธีกร ผู้ที่ทำงานอยู่ในกองบรรณาธิการหรือฝ่ายข่าวหรือรายการข่าว ผู้ที่ทำงานเกี่ยวเนื่องกับการผลิตและออกอากาศข่าว หรือบุคคลอื่นตามที่สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยกำหนด

สภาการวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ในสังกัดสมาชิกให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติอื่น ซึ่งตราขึ้นตามธรรมนูญนี้ หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด

(2) ให้การศึกษาอบรมด้านวิชาการแก่ผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ตามความจำเป็น

(3) เผยแพร่ ประกาศ รายงานการประชุม งานคำวินิจฉัย และคำสั่งของสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยต่อสาธารณะเป็นประจำ

(4) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพแก่สมาชิก การพิจารณาเรื่องร้องเรียน

ผู้ได้รับความเสียหายจากข้อความ เสี่ยง หรือภาพที่ปรากฏในข่าวหรือรายการข่าว ที่ผลิตโดยสมาชิกหรือจากพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ที่สังกัด สมาชิก ซึ่งผู้เสียหายเห็นว่าขัดต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อสถานีหรือผู้ผลิต รายการนั้นโดยตรงเสียก่อน เพื่อให้สถานีหรือรายการนั้นดำเนินการบรรเทาความเสียหาย ตามควรแก่กรณี

เมื่อผู้เสียหายได้ดำเนินการแล้วถูกปฏิเสธหรือเพิกเฉยที่จะดำเนินการใดๆ จาก สถานีหรือผู้ผลิตรายการซึ่งเป็นมูลเหตุให้เกิดความเสียหาย หรือเมื่อผู้เสียหายเห็นว่าการ บรรเทาความเสียหายของสถานีหรือผู้ผลิตรายการ ไม่เป็นที่พอใจจนเห็นได้ชัด ผู้เสียหายมี สิทธิร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการได้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับทราบความเสียหายนั้น

เมื่อคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ได้ ตรวจสอบและดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้แจ้งผลการพิจารณาให้คู่กรณีทราบภายในสามสิบ วันนับแต่วันที่พิจารณาเสร็จ หากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเห็นว่ายังมีพยานหลักฐานหรือเหตุผล อื่นที่ยังไม่ได้พิจารณา ให้ยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือคณะ กรรมการเฉพาะเรื่องแล้วแต่กรณีภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบผลการพิจารณา

ในกรณีที่มีการคัดค้านผลการพิจารณาตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการรับเรื่อง รวบรวมเรื่อง หรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องส่งเรื่องให้คณะกรรมการรับอุทธรณ์ พิจารณาต่อไปโดยเร็ว ถ้าไม่มีการคัดค้านให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยต่อไป

เมื่อพิจารณาเสร็จแล้วให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยพิจารณาต่อไป

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยถือเป็นที่สุด ความรับผิดชอบทางจริยธรรม

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิก หรือผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ในสังกัดสมาชิกละเมิดหรือประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) แจ้งเป็นหนังสือให้สถานีหรือผู้ผลิตรายการที่ถูกร้องเรียน เผยแพร่ข้อความเสียงหรือภาพตามที่ผู้ร้องเรียนหรือได้รับความเสียหายต้องการในระยะเวลาและช่วงเวลาที่เหมาะสมภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัยนั้นโดยสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยและผู้ร้องเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

(2) ในกรณีที่ผู้ประพฤติผิดเป็นผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ให้ส่งคำวินิจฉัยไปยังต้นสังกัดของผู้นั้น เพื่อดำเนินการลงโทษ แล้วแจ้งผลให้สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยทราบโดยเร็ว

(3) ในกรณีที่เห็นสมควร สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยอาจดักเตือนหรือดำเนิน และเผยแพร่คำวินิจฉัยนั้นต่อสาธารณชนด้วยก็ได้

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพยายามที่จะควบคุมตนเองของสถาบันวิชาชีพทางด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จะเห็นว่าหลายองค์กรที่พยายามทำหน้าที่ดังกล่าวโดยมีจรรยาบรรณและธรรมเนียมเกี่ยวกับวิชาชีพนี้ เป็นสิ่งที่ใช้ในการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานทางราชการ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ และองค์กรอิสระที่เรียกว่าคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) เป็นผู้ควบคุมดูแลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมและประเทศชาติ

การที่มีองค์กรวิชาชีพทางด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มาดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสื่อมวลชนในสาขาวิชาชีพนี้แล้ว หน่วยงานของรัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการควบคุมดูแลสื่อทางด้านนี้อีกส่วนหนึ่ง เช่น คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กองงาน กทช.) กรมประชาสัมพันธ์ และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) เป็นต้น หน่วยงานดังกล่าวได้ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการจัดประเภทหรือระดับของรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ได้ทราบเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจทางด้านนี้

ประเภทหรือระดับ (Rate) ของรายการวิทยุโทรทัศน์

สัญลักษณ์แสดงระดับความเหมาะสมต่างๆ รายการต่างๆ ที่ออกอากาศในแต่ละ

ชื่อนั้น จะแสดงสัญลักษณ์ต่างๆ ไว้เพื่อให้ผู้ชมสามารถเลือกดูได้ตามความเหมาะสม
ซึ่งมีสัญลักษณ์ 2 แบบ คือ

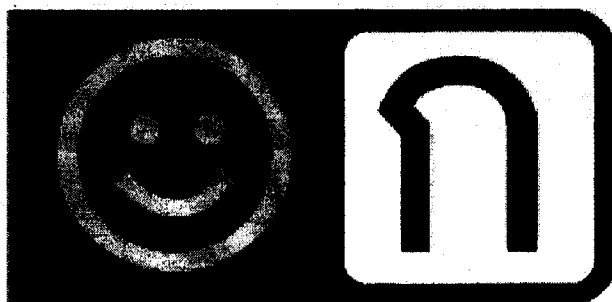
1. สัญลักษณ์แบบเดิม

เริ่มใช้ตั้งแต่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2549 และสิ้นสุดการใช้วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2550
มีลักษณะดังนี้

รายการสำหรับเด็ก (๒-๑๒ ปี)

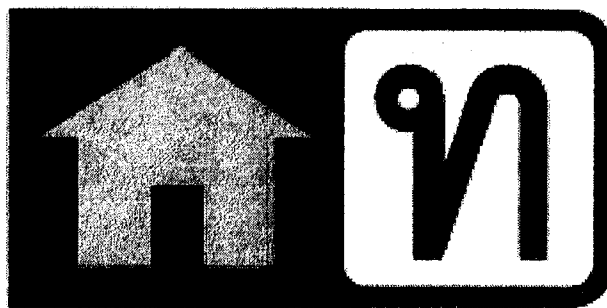
สัญลักษณ์รูปจิกซอร์สีฟ้า ตามด้วยตัวอักษร ด.เด็ก เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับ
เด็กอายุ 2 ถึง 12 ปี และผู้ชมทั่วไป, รายการนี้ จะจัดเน้นเนื้อหาสาระให้กับเด็กๆ การใช้
สัญลักษณ์รูปจิกซอร์สีฟานั้น สื่อถึงการพัฒนาของเด็กๆ ที่จะต้องได้รับสาระจากรายการนี้
นอกจากนี้ผู้ใหญ่สามารถให้คำแนะนำแก่เด็กๆ ในด้านของสาระความรู้จากรายการประเภทนี้

**รายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน
(๒-๖ ปี)**

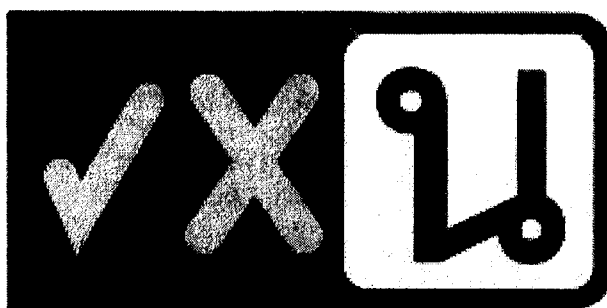
สัญลักษณ์รูปหน้ายิ้มสีชมพู ตามด้วยตัวอักษร ก.ไก่ เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับ
เด็กก่อนวัยเรียน อายุ 2 ถึง 6 ปีรายการนี้มีลักษณะคล้ายกับสัญลักษณ์ ด. แต่จะเน้นเจาะจง

ไปหาเด็กเล็ก ซึ่งรายการประเภทนี้ จะให้ความบันเทิงและสาระที่สนุกสนาน สำหรับเด็ก ๆ ที่ควรจะได้รับชมตามความเหมาะสม

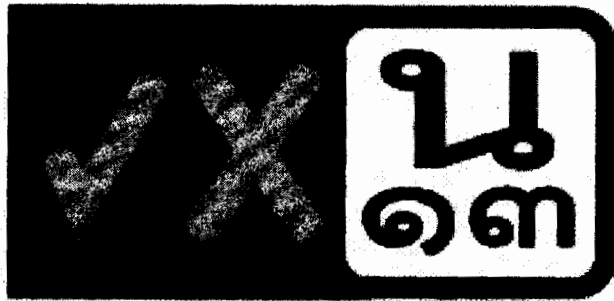
รายการทั่วไปเหมาะสำหรับผู้ชมทุกวัย

สัญลักษณ์รูปบ้านสีเขียว ตามด้วยตัวอักษร ท.ทหาร เป็นรายการทั่วไปที่ เหมาะสมกับผู้ชมทุกเพศทุกวัย, รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่ให้สาระและความบันเทิง อย่างไม่มีพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน และมีแง่คิดดี ๆ จาก สาระ ให้กับทุกเพศทุกวัย ซึ่งการใช้ สัญลักษณ์รูปบ้านสีเขียว นั้น สื่อถึงครอบครัวที่หมายถึงทุกคนสามารถรับชมรายการประเภท นี้ได้

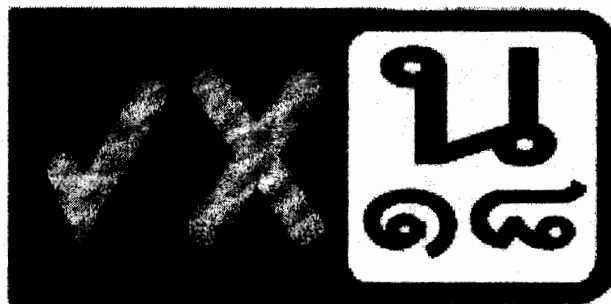
รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ

สัญลักษณ์รูปเครื่องหมายถูกและผิดสีส้มอ่อน ตามด้วยตัวอักษร น.หนู เป็น รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่เด็ก ๆ, รายการเหล่านี้เป็นรายการที่มีเนื้อหาบางส่วนที่ผู้ ปกครองของเด็กควรใช้วิจารณญาณในการชม และควรแนะนำให้กับเด็ก ๆ ว่า เนื้อหาส่วน ไหนที่ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร และไม่ควรให้เด็กดูรายการประเภทนี้ตามลำพัง ซึ่งจะต้อง มีผู้ใหญ่มาแนะนำระหว่างชม สัญลักษณ์นี้จะมี 2 ประเภทย่อยออกไปอีกคือ

**รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ
แก่ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี**

ตัวอักษร น.หนู ข้างล่างมีเลข 13 ไทย (๑๓) เป็นรายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี, ซึ่งจะเน้นหนักว่า ให้ผู้ปกครองแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี เพราะมีเนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับคนในวัยดังกล่าว

**รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ
แก่ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๘ ปี**

ตัวอักษร น.หนู ข้างล่างมีเลข 18 ไทย (๑๘) เป็นรายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี, ซึ่งจะเน้นหนักว่า ให้ผู้ปกครองแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เพราะมีเนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับคนในวัยดังกล่าว

รายการเฉพาะ ไม่เหมาะแก่เด็กและเยาวชน

สัญลักษณ์รูปสายฟ้าสีแดง ตามด้วยตัวอักษร จ.จิ่ง เป็นรายการเฉพาะ (ผู้ใหญ่) ซึ่งไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน, รายการเหล่านี้จะมีเนื้อหาที่อันตรายอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีภาพที่ใช้ความก้าวร้าว รุนแรง น่ากลัว สะเทือนใจ มีผลกระทบทางจิตใจ หรือลักษณะที่ไม่เหมาะสม และอาจมีภาพที่มักจะทำเกี่ยวกับบางสิ่งๆ ที่เด็กไม่ควรเลียนแบบ เพื่อป้องกันการเลียนแบบของเด็กๆ รายการดังกล่าว จึงใช้สัญลักษณ์แบบนี้ เมื่อเปิดเจอรายการที่เป็นลักษณะนี้แล้ว จึงไม่ควรให้เด็กและเยาวชนชม

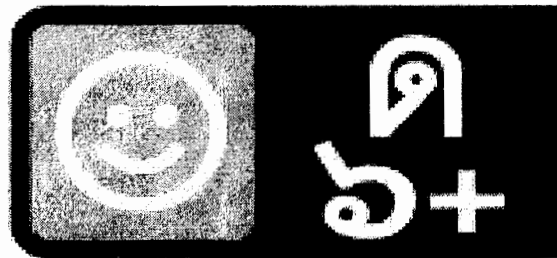
2. สัญลักษณ์แบบใหม่

เริ่มใช้ตั้งแต่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ใหม่ โดยเปลี่ยนสีของสัญลักษณ์จัดระดับความเหมาะสมของ รายการโทรทัศน์ ให้เหลือเพียง 3 สี คือ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง โดยยกเลิกการใช้สีฟ้า และสีชมพู และยกเลิกรายการประเภท น (รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ) โดยเปลี่ยน รายการประเภท น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ น13+ และน18+ และยกเลิกรายการประเภท ก (รายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน) โดยมีการแบ่งความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์เป็น 6 ประเภท ดังนี้

**รายการสำหรับเด็กปฐมวัย
อายุ ๓ - ๕ ปี**

มีสัญลักษณ์รูปจิกซอร์ อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมด้านซ้ายมือสีเขียว ด้านขวามือมีตัวอักษร “ป” รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กในวัย 3-5 ปี เช่น เจ้าขุนทอง

**รายการสำหรับเด็ก
อายุ ๖ - ๑๒ ปี**

มีสัญลักษณ์รูปเด็กยิ้ม อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมด้านซ้ายมือสีเขียว ด้านขวามือมีตัวอักษร “ด” รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กในวัย 6-12 ปี เช่น โมเดิร์นไนน์การ์ตูน (ส่วนใหญ่)

รายการที่เหมาะสม สำหรับเด็กทุกวัย

มีรูปบ้านสีขาวอยู่ในช่องสี่เหลี่ยมสีเขียวซ้ายมือ ด้านขวามีอักษร “ท” และมีคำว่า “ทุกวัย” อยู่ด้านล่าง รายการประเภทนี้ เป็นรายการทั่วไป สามารถรับชมได้ทุกวัย เป็นรายการที่ไม่มีเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรง หรือเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม เช่น อัจฉริยะยกบ้าน แฟนพันธุ์แท้ เกมวัดดวง ยกสยาม 44 21 4 เกม เป็นต้น

รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำ

มีเครื่องหมายถูก และเครื่องหมายผิด (กากบาท) อยู่ในช่องสี่เหลี่ยม สีเหลืองด้านซ้ายมือ ด้านขวามีตัวอักษร “น” และด้านล่างมีตัวเลข “๑๓ (เลข 13 ไทย)” และเครื่องหมายบวก รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป เป็นรายการที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหา ที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ ไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง เช่น รายการชิงร้อยชิงล้าน คดีเด็ด และละครโทรทัศน์บางเรื่อง

รายการที่เหมาะกับผู้ชมที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๘ ปี ควรได้รับคำแนะนำ

มีเครื่องหมายถูก และเครื่องหมายผิด (กากบาท) อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมด้านซ้ายมือเช่นเดียวกับรายการประเภท น ๑๓+ แต่ด้านขวามือมีตัวอักษร “น” และตัวเลข “๑๘ (เลข 18 ไทย)” และเครื่องหมายบวก รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เป็นรายการที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหา ที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จึงไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง เช่น 07 โซวี่ [ต้องการแหล่งอ้างอิง] ละครโทรทัศน์ บางส่วน และภาพยนตร์ที่ซื้อลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ

รายการเฉพาะ ไม่เหมาะสำหรับเด็กและเยาวชน

มีเครื่องหมายฟ้าผ่า อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมสีแดงด้านซ้ายมือ ด้านขวามือมีตัวอักษร “ฉ” ด้านบน ด้านล่าง มีข้อความว่า “เฉพาะผู้ใหญ่” รายการประเภทนี้ เป็นรายการเฉพาะผู้ใหญ่ อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหา ที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงไม่ควรรับชม เช่น รายการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวกลางคืน เรื่องจริงผ่านจอ (บางตอน)

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีการส่งรายการโทรทัศน์หลายรูปแบบ เช่น แพร่ภาพ ออกอากาศในระบบ Ultra High Frequency (UHF) เป็นฟรีทีวี ส่งรายการวิทยุโทรทัศน์ไปตามสายที่เรียกว่า เคเบิลทีวี และส่งรายการวิทยุโทรทัศน์ผ่านเครือข่ายดาวเทียมเป็นต้น มีสถานีวิทยุโทรทัศน์ดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์แบ่งตามประเภทต่างๆ ดังนี้

1. สถานีวิทยุโทรทัศน์ฟรีทีวี เช่น

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 องค์การสื่อสารมวลชน โมเดิร์นไนน์ทีวี ช่อง 11. (NBT) ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (TPBS)

2. โทรทัศน์เคเบิล - ทูวิชั่นส์ • ไททีวี • ไลฟ์ทีวี • เอบีทีวี • ท็อปอัพทีวี • ไอพีเอ็ม • แก๊งการ์ตูนแซนแนล • ทีเอ็นเอ็น • การ์ตูนคลับแซนแนล

3. โทรทัศน์เคเบิลท้องถิ่น เช่น เคเบิลทีวี พัทยา บางละมุง ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช กาญจนบุรี นครราชสีมา สมุทรปราการ อุบลราชธานี

4. โทรทัศน์ดาวเทียม - ดีแอลทีวี • เอ็นบีที • เอ็มคอต • เอ็มวีทีวี • เท็นทีวี • เอฟเอ็มทีวี

5. ช่องโทรทัศน์ดาวเทียม - อีทีวี • ทีจีเอ็น • โทรทัศน์รัฐสภา • ทีเอทีวี • ทีสปอร์ต • แอร์ฟอร์ซแซนแนล • อาร์ยูทีวี • ดีเอ็มซี • วอยซ์ทีวี • พีเพิลแซนแนล • เอเอสทีวี • มงคลแซนแนล • อมตะแซนแนล • ทีซีทีวี • เอสบีที • ทีซีซี

6. โทรทัศน์ภูมิภาค ของกรมประชาสัมพันธ์ในต่างจังหวัด

7. ภาษาต่างประเทศ - เอ็นเอ็นทีนิวส์ • ทีไอทีวี • อาเซียนทีวี

8. โทรทัศน์ในอดีต ช่อง 4 บางขุนพรหม ททบ.7 ไทยสกายทีวี ไอบีซี ยูทีวี ยูบีซี ช่อง 9 (อ.ส.ม.ท.) ไอทีวี ทีไอทีวี สทท.11 พีทีวี สไมล์ทีวี เน็ตเวิร์ค เอ็นบีที